

POSTANOWIENIE

Dnia 17 grudnia 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Gerard Bieniek (przewodniczący)

SSN Irena Gromska-Szuster

SSN Henryk Pietrkowski (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa R. Ż.

przeciwko Towarzystwu Ubezpieczeń i Reasekuracji W.(...) S.A. w W.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 17 grudnia 2008 r.,

zażalenia powoda na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 30 czerwca 2008 r.,

sygn. akt VI ACa (...),

uchyla zaskarżone postanowienie.

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 30 czerwca 2008 r. odrzucił, wniesioną w dniu 30 maja 2008 r., skargę kasacyjną powoda, który w postępowaniu przed sądem I i II instancji uzyskał zwolnienie od kosztów sądowych, uzasadniając to rozstrzygnięcie stwierdzeniem, że skoro zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2008 r., III CZP 142/07, mającą moc zasady prawnej (OSNC 2008, nr 11, poz. 122) udzielone powodowi zwolnienie od kosztów sądowych nie przenosi się na postępowanie kasacyjne, to pełnomocnik skarżącego powinien uiścić, czego nie uczynił, opłatę od skargi w wysokości 2 500 zł.

Rozpoznając zażalenie powoda, zawierające wniosek o uchylenie tego postanowienia, Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kwestia, czy zwolnienie od kosztów sądowych udzielone w toku postępowania przed sądem pierwszej lub drugiej instancji rozciąga się także na postępowanie wywołane skargą kasacyjną, była rozbieżnie rozstrzygana nie tylko w orzecznictwie sądów powszechnych, ale także Sądu Najwyższego. Poglądy prezentowane w piśmiennictwie również nie były jednolite. Z tych względów Sąd Najwyższy podjął uchwałę powołaną w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia. Dążąc do umocnienia oddziaływania podjętej uchwały oraz ujednoczenia praktyki, a także do uniknięcia komplikacji, które mogłyby nastąpić na skutek stosowania uchwały jako argumentu przy wnoszeniu skarg o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnymi orzeczeniami opartymi na wykładni odmiennej niż w niej zastosowana, Sąd Najwyższy rozważył także zakres jej związania - jako zasady prawnej - w czasie. Stwierdził w uzasadnieniu tej uchwały, że podstawę do takich rozważań daje głoszony w literaturze oraz orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego pogląd, że gdy występowały rozbieżności interpretacyjne w praktyce funkcjonowania prawa – w zachowaniach podmiotów zobowiązanych do przestrzegania norm prawnych oraz w działaniach organów powołanych do ich stosowania - istnieje możliwość ograniczenia wstecznego stosowania ustalonej interpretacji przepisu (uchwała Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 marca 1995 r., W 9/94, OTK Zb.Urz. 1995, nr 1 poz. 20). Sąd Najwyższy miał też na względzie analizę dokonaną przez sędziów Sądu Najwyższego w uzasadnieniach zdań odrębnych do uchwały pełnego składu Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 2007 r., BSA 1-4110-5/07 (OSNC 2008, nr 4, poz. 42). Z tych względów stwierdził, że dokonana w uchwale wykładnia ma zastosowanie na przyszłość, od dnia jej podjęcia.

W sprawie, w której wydane zostało zaskarżone postanowienie skarga kasacyjna wniesiona została w dniu 30 maja 2008 r., a więc przed podjęciem wspomnianej uchwały. W przypadku zatem skargi kasacyjnej złożonej przed dniem 5 czerwca 2008 r. Sąd drugiej instancji - mimo podzielenia poglądu wyrażonego w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2008 r. - powinien przyjąć, że skarżący korzysta z udzielonego zwolnienia od kosztów także w postępowaniu wywołanym wniesieniem skargi kasacyjnej. Nie można bowiem ustalonej interpretacji przepisów prawa, działającej na przyszłość tj. od dnia 5 czerwca 2008 r. stosować do skargi wniesionej przed tą datą.

Z tych względów należało orzec, jak w sentencji (art. 398¹⁵ § 1 w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.).